

Opinnäytetyö avainkumppanuuden osana: Akavan Erityisalojen digitaalinen transformaatio

TEKSTI | Pii Honkaniemi, Pasi Hario

Opiskelijayhteistyö on luonteva osa Laurea-ammattikorkeakoulun ja yhteistyöorganisaatioiden avainkumppanuutta. Opintojakso- ja opinnäytetoimeksiannoissa oppijat kykenevät soveltamaan ja syventämään osaamistaan opintosisällöistä. Digitalisaatio on globaali muutosilmiö, jonka ymmärrystä ja hyödyntämistä opetetaan Laureassa. Digitalisaatio haastaa myös ammattiliitot. Pii Honkaniemen opinnäytetyössä (2023) tutkittiin ja yhteiskehitettiin ratkaisuita digitaaliseen transformatioon ammattiliitto Akavan Erityisaloille (AE).

Jason Goodman / Unsplash

Laurea-ammattikorkeakoulu on tunnistanut digitaalisen transformaaion merkittäväksi

globaaliksi muutosilmiöksi. Sen merkitystä ja hyödyntämistä opetetaan osana Laurean tutkintoja (Laurea 2024). Digitaalinen transformaatio tarkoittaa prosessia, jossa organisaatiot hyödyntävät digitaalista teknologiaa ja ulottuvuutta parantaakseen liiketoimintamallejaan ja organisaatorakenteitaan. Digitaalisen transformaation tavoitteena on luoda lisäarvoa asiakkaille ja sidosryhmille, parantaa operatiivista tehokkuutta ja mahdollistaa innovatiivisten ratkaisujen kehittäminen. (Hemerling, Kilmann, Danoesastro, Stutts & Ahern 2018.) Onnistunut digitaalinen transformaatio ei ole pelkästään teknologian käyttöönottoa, vaan se edellyttää myös kulttuurin, johtamiskäytäntöjen ja organisaatorakenteiden uudistamista. Tällöin organisaatio voi sopeutua muuttuvaan toimintaympäristöön ja hyödyntää teknologian tarjoamat uudet mahdollisuudet täysimääräisesti. Ketteryys, jatkuva oppiminen ja uusiutumiskyky ovat organisaatioiden tärkeitä edellytyksiä parantaa digitaalista kypsyystasoa dynaamisessa toimintaympäristössä. (Hartl 2019; Sakthivel 2019.)

Laurea on soveltanut asiantuntijuuttaan digitaalisesta transformaatiosta osana yhteistyöorganisaatioiden kanssa toteutettavaa avainkumppaniyhteistyötä. Akavan Erityisalojen (AE) ja Laurean avainkumppanuus on luonteva tapa toteuttaa organisaatioiden ydintehtävää tuottaa hyvinvointia sidosryhmilleen ja yhteiskunnalle (Akavan Erityisalat 2023; Laurea 2024). Yksi yhteistyön muoto ovat Laurean oppijoiden opintoihin liittyvät tehtävät kuten opintojaksotehtävät, työharjoittelut ja opinnäytetyötoimeksiannot. AE onkin muun muassa ollut toimeksiantajana ennakoinnin opintojaksolla (Hario 2023) sekä kahdelle ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon (YAMK) opinnäytetyölle. Pii Honkaniemen (2023) opinnäytetyössä arvioitiin Akavan Erityisalojen digitaalisen kypsyystasoa ja yhteiskehitettiin sitä parantavia toimenpiteitä palvelumuotoilun ja ennakoimisen avulla.

AE on 22 itsenäisen alayhdistyksen ja noin 25000 henkilöjäsenen ammattiliitto. Se on tunnistanut digitaalisen kypsyystason merkityksen organisaation tuottavuudessa ja jäsenpalveluiden laadussa. Henkilöjäsenhankinta ja -pito ovat olleet merkittävä haaste liit ja sen jäsenyhdistyksille. AE:n strategisina tavoitteina on parantaa jäsenkokemusta ja kasvattaa jäsenmäärää hyödyntämällä uusia digitaalisia ratkaisuja. Tavoite edellyttää digitaalisen kypsyystason arviointia ja kehittämistä, jotta organisaatio voi vastata sekä jäsenyhdistysten että niihin kuuluvien henkilöjäsenten muuttuneisiin tarpeisiin ja odotuksiin. (Akavan Erityisalat 2023.) Digitaalinen transformaatio tarjoaa AE:lle mahdollisuuden parantaa jäsenpalveluita ja tehostaa toimintaa, mutta se vaatii myös strategista johtamista ja kykyä mukautua nopeasti muuttuviin olosuhteisiin (Kane, Palmer, Phillips, Kiron & Buckey 2017).

Ennakoinnilla ja muotoilulla kehittämistoimienpiteisiin

Honkaniemien kehittämistyössä sovellettiin useita etnografisia menetelmiä kuten sidosryhmähaastatteluita, delfoipaneelia ja osallistavia työpajoja. Kehittämisprosessin aikana AE:n digitaalista kypsyystasoa arvioitiin liiton avainhenkilöiden sidosryhmähaastattelulla. Tulosten perusteella liiton ja jäsenyhdistysten toimi- ja

luottamushenkilöt tunnistivat merkittävimpiä digitaalisen kyvykkyyksien kehittämistoimenpiteitä. (Honkaniemi 2023.)

Sähköisillä delfoipaneelilla kerättiin laajasti näkemyksiä ja asiantuntijatietoa tulevaisuuden toimintaympäristöstä ja teknologian hyödyntämisestä. Anonyymi delfoipaneeli mahdollisti monipuolisen ja syvällisen tiedon keräämisen AE:n ja yhdistysten henkilökunnalta ja luottamustoimijoilta. Delfoin avulla syvennettiin ymmärrystä organisaatio sen hetkisestä digitaalisesta kypsyystaosta ja määriteltiin liiton toimintaympäristön merkittävimpiä tulevaisuuden muutosvoimia. (Honkaniemi 2023.)

Osallistavissa työpajoissa liiton ja yhdistysten toimi- ja luottamushenkilöt arvioivat toimintaympäristön muutosvoimia ja yhteiskehittivät toimenpiteitä digitaalisen kypsyystason parantamiseksi. Työpajat tarjosivat foorumin, jossa voitiin keskustella ja kehittää uusia ideoita yhdessä. Osallistava lähestymistapa varmisti, että kehittämistoimenpiteissä otettiin huomioon jäsenyhdistysten ja henkilöjäsenten heterogeeniset tarpeet. Työpajojen tuloksena syntyi konkreettisia ehdotuksia olemassa olevien digitaalisten palvelujen parantamiseksi ja uusien luomiseksi. (Honkaniemi 2023.)

Digitaalinen kypsyystaso edellyttää paradigman muutosta

Honkaniemen (2023) kehittämistyön tulokset osoittivat, että Akavan Erityisalojen kaltaisen ammattiliiton digitaalisen kypsyystason kehittämisessä korostuvat asiakas- tai jäsenkeskeinen toimintalogiikka, organisaation uudistumiskyvyn vaaliminen ja teknologian hyödyntäminen arvon tuottamisessa.

Jäsenkeskeinen toimintalogiikka

Asiakaskeskeisyys, eli ammattiliittojen tapauksessa jäsenkeskeisyys, on onnistuneen digitaalisen transformaation edellytys. Jäsenpalveluiden ja -kokemuksen parantaminen edellyttävät syvällistä ymmärrystä jäsenten tarpeista ja odotuksista. Organisaation on jatkuvasti kuunneltava jäseniään ja kehitettävä palveluitaan heidän palautteensa perusteella. Jäsenkeskeinen lähestymistapa varmistaa, että palvelut vastaavat jäsenten todellisiin tarpeisiin ja tuottavat lisäarvoa. (Heinonen, Strandvik, Mickelsson, Edvardsson, Sundström & Andersson 2010; Lammi & Peltonen 2018.) AE:n tapauksessa tiivis yhteistyö jäsenten kanssa palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä on keskeistä. Tämä edellyttää aktiivista vuoropuhelua ja jäsenten osallistamista. Jäsenkeskeinen lähestymistapa parantaa jäsenten sitoutumista ja tyytyväisyyttä, mikä edesauttaa jäsenpitoa ja -kasvua. (Honkaniemi 2023.)

Organisaation uudistumiskyky

Uudistumiskyky viittaa organisaation kykyyn tunnistaa toimintaympäristön muutoksia, vastata niihin ja hyödyntää uusia sosioteknisiä innovaatioita. Uudistumiskyky edellyttää toimintaympäristön monitorointia, joustavia ja ketteriä toimintatapoja sekä jatkuvaa oppimista ja innovointia. Organisaation on oltava valmis ottamaan käyttöön uusia

teknologioita ja kokeilemaan uusia ratkaisuja, jotka vastaavat jäsenten tarpeisiin ja parantavat organisaation toimintaa. (Ilmarinen & Koskela 2015.)

AE:n kehittämisprosessin aikana selvisi, että liiton jatkuva digitaalisen kypsyystason arviointi ja kehittämistoimenpiteiden luominen edellyttävät systemaattista lähestymistapaa ja sisäisten sidosryhmien halua uudistua. Kehittämissuunnitelmat tulee laatia siten, että ne vastaavat organisaation strategiaan tavoitteisiin ja muuttuvaan toimintaympäristöön. Jatkuva nykytilan arviointi ja toimintaympäristön muutosten ennakointi ja niihin perustuva kokeilukulttuuri vahvistavat liiton kilpailukykyä. (Honkaniemi 2023.)

Teknologian hyödyntäminen

Teknologian hyödyntäminen on keskeinen tekijä arvon tuottamisessa. Innovatiiviset teknologiset ratkaisut, kuten tekoäly ja automatisaatio, voivat parantaa organisaation operatiivista tehokkuutta ja tuottaa jäsenelle paremmin lisäarvoa. Edellytys jäsenen parempaan palvelemiseen on parempi ymmärrys jäsenen tarpeista. Esimerkiksi tekoälyä voidaan hyödyntää jäsentiedon keräämisessä ja analysoimisessa. Rutiinitehtävien automatisaation avulla voidaan tehostaa prosesseja ja vapauttaa resursseja strategiseen kehittämiseen. (Heikkala 2022; Toivonen 2023.)

AE:n henkilöstön jatkuva koulutus uusista teknologioista edellyttää resursseja henkilöstön osaamisen kehittämiseen. Liiton henkilöstön on myös oltava halukas oppimaan uusia taitoja ja omaksumaan uusia teknologioita, jotta organisaatio voi hyödyntää digitalisaation tarjoamat mahdollisuudet täysimääräisesti. Koulutus ja osaamisen kehittäminen voivat myös parantaa henkilöstön motivaatiota ja sitoutumista liiton tavoitteisiin. (Honkaniemi 2023.)

Johtopäätökset

Oppijoiden toteuttamat opintojakso- tai opinnäytetyötoimeksiannot ovat luonteva osa Laurean ja avainkumppaneiden yhteistyötä. Ne hyödyttävät oppijaa, avainkumppania ja Laureaa. Oppija pääsee syventämään ja soveltamaan tutkinnon opetussisältöjä aidossa työelämän kehittämistehtävässä. Avainkumppani hyötyy opinnäytetyön konkreettisista ratkaisuista. Laurea täyttää tehtävänsä palvella yhteiskuntaa, tarjota oppijoilleen työelämärelevanttia kokemusta sekä kykenemällä integroimaan opiskelijayhteistyössä saavutettuja oppeja opetussisältöihin.

Honkaniemen opinnäytetyön tulokset paransivat Akavan Erityisalojen ymmärrystä digitaalisesta transformaatiosta sekä tarjosivat konkreettisia toimenpiteitä sen edistämiseksi. Johdettu, koko organisaation läpäisevä digitaalinen transformatio on edellytys tavoittaa ja palvella liiton jäsenkuntaa. Systemaattinen digitaalisen kypsyystason kehittäminen auttaa liittoja vastaamaan digitalisaation haasteisiin ja hyödyntämään sen mahdollisuuksia täysimääräisesti.

Lähteet

- Akavan Erityisalat 2023. Akavan Erityisalojen strategia. Julkaisematon.

- Hartl, E. 2019. A Characterization of Culture Change in the Context of Digital Transformation. Ludwig-Maximilians-University of Munich.
- Heinonen, K., Strandvik, T., Mickelsson, J., Edvardsson, B. Sundström, E. ja Andersson, P. 2010. A customer-dominant logic of service, Journal of Service Management, 21 (4) s. 531 – 548.
- Heikkala, J. 2022. [Digitalisaatio haastaa ammattiliittojen toimintatavat](#). Tekijä. Teollisuusliittolaisen lehti. Viitattu 15.7.2024.
- Hemerling, J., Kilmann, J., Danoesastro, M., Stutts, L. & Ahern, C. 2018. [It's not a digital transformation without a digital culture](#). BCG. Viitattu 13.7.2024.
- Honkaniemi, P. 2023. [Miten tuottaa arvoa teknologian avulla tulevaisuudessa? – Tapausesimerkinä Akavan Erityisalat ry](#). YAMK-tutkielma. Laurea-ammattikorkeakoulu. Tulevaisuuden digitaaliset innovatiiviset palvelut. Viitattu 19.6.2024.
- Ilmarinen, V. & Koskela, K. 2015. Digitalisaatio – Yritysjohdon käsikirja. Helsinki: Talentum Media Oy.
- Lammi, M. & Peltonen, S. 2018. Myös asiakas luo tuotteille ja palveluille arvoa. TEM oppaat ja muut julkaisut 4/2018. Arvoa synnyttävän liiketoiminnan lähteillä. Työ- ja elinkeinoministeriö
- Laurea 2024. Laurean strategia 2035. Julkaisematon.
- Kane, G., Palmer, D., Phillips, A., Kiron, D. & Buckley, N. 2017. Achieving Digital Maturity. Fall 2017 Issue. MIT Sloan Management Review. Vol 59 (1).
- Sakthivel, K. 2019. Iss. 2. Digital transformation: Culture Change to Shape the Industry's Future. LIMRA's MarketFacts Quarterly. Hartford.
- Toivonen, M. 2023. [Millä tavoin arvonluonti on muuttumassa liiketoiminnassa](#). Työterveyslaitos. Viitattu 13.7.2024.
- *Artikkelin tekstin muotoiluun ja oikeinkirjoitukseen on käytetty tekoälyä.*

URN <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2024081965508>

Pii Honkaniemi

YAMK -tradenomi ja IT – projektipäällikkö

Pasi Hario

pasi.hario(at)laurea.fi

Lead ResLab Research Group ja tulevaisuusmuotoilun opettaja

ammattiyhdistysliike

digitaalinen transformaatio

ennakointi

palvelumuotoilu